

AOPK ČR - RP Olomoucko
oddělení **SPRÁVA CHKO JESENÍKY**
Šumperská 93
790 01 Jeseník
tel.: 951 425 117
ID DS: hwzdyhr
e-mail: jeseniky@nature.cz
www: olomoucko.ochranaprirody.cz

dle rozdělovníku

NAŠE Č. J.: SR/0242/OM/2020-7

VYŘIZUJE: Janeček

DATUM: 2. 3. 2021

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, RP Olomoucko, oddělení Správa CHKO Jeseníky (dále jen „Agentura“), jako orgán ochrany přírody příslušný podle ust. § 75 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 88 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“), vydává po provedeném přestupkovém řízení podle ust. § 90 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), tento

PŘÍKAZ O ULOŽENÍ NAPOMENUTÍ

Obviněný Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s.r.o., IČ 01559109, Dvorského 5/17, 779 00 Olomouc – Svatý Kopeček (dále jen „ALSOL“), byl shledán vinným ze spáchání přestupku, a to tím, že *„vykonává ve zvláště chráněném území, označeném smluvně chráněném území, evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti činnost zakázanou nebo vykonává činnost, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody“* bez tohoto souhlasu podle § 88 odst. 2 písm. n) zákona.

Tohoto přestupku se obviněný dopustil tím, že na území II. zóny odstupňované ochrany přírody CHKO Jeseníky na pozemcích parc. č. 1110/1 a 1110/5 v k.ú. Horní Údolí ve vlastnictví Arcibiskupství olomouckého, Wurmova 562/9, 779 00 Olomouc, prováděl asanační těžby kůrovcového dříví se vznikem souvislých holiny přesahující plochu 1 hektaru. Konkrétně se jedná o 5 vytěžených ploch v těchto JPRL: 502B12, 505B12, 506C13, 508B12 a 509B13 na LHC Rejvíz.

Za tento přestupek se obviněnému – ALSOL **ukládá napomenutí**.

Odůvodnění:

Agentura zjistila, že došlo k protiprávnímu jednání, a to naplněním ust. § 88 odst. 2 písm. n) zákona (*„vykonává ve zvláště chráněném území, označeném smluvně chráněném území, evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti činnost zakázanou nebo vykonává činnost, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody“*). Konkrétně se jedná o provádění asanačních těžeb kůrovcového dříví se vznikem souvislé holiny přesahující plochu 1 hektar (souvislá plocha, na které se v důsledku těžby nenachází žádný lesní porost), čímž došlo ke kolizi s ust. § 26 odst. 3 písm. a) zákona (*„na území první a druhé zóny chráněné krajinné oblasti hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému“*). Z těchto důvodů Agentura oznámila v souladu s ust. § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 255/2012 Sb., o

kontrole, v platném znění, kontrolu ze dne 6. 4. 2020 (SR/0242/OM/2020-2). Kontrola byla ukončena dne 2. 10. 2020. Výsledkem je protokol o kontrole ze dne 30. 10. 2020 (SR/0242/OM/2020-4), ze kterého správní orgán vycházel.

Z kontrolní činnosti a okolností má správní orgán dostatečně prokázáno, že v porostních skupinách 502B12, 505B12, 506C13, 508B12 a 509B13 na LHC Rejvíz, nacházejících se na pozemcích parc. č. 1110/1 a 1110/5 v k. ú. Horní Údolí ze strany kontraktorů, jejichž jednání je přičitatelné AL-SOLu na základě ust. § 20 odst. 2 písm. e) zákona o odpovědnosti za přestupky, došlo k vytvoření souvislých holin, tedy odstranění stromového patra, na plochách o velikostech v jednotlivých porostních skupinách 502B12 9,7 ha, 505B12 14,9 ha, 506C13 9,9 ha, 508B12 12,4 ha a 509B13 10,4 ha. Vytváření holin přesahující 1 hektar je však považováno za činnost představující intenzivní technologie, která je na území I. a II. zóny CHKO dle § 26 odst. 3 písm. a) zákona činností zakázanou.

Podle Věstníku MŽP (*Věstník Ministerstva životního prostředí, ročník XIII, červen 2013, částka 6*) – Metodického doporučení Odboru zvláštní územní ochrany přírody a krajiny a Odboru legislativního MŽP (dále jen „VĚSTNÍK (2013)“) lze na území II. zóny CHKO v přírodních ekosystémech za „intenzivní technologie“, resp. „podstatnou změnu“ považovat tyto činnosti (vztaheno k asanaci kůrovcového dříví v přírodních ekosystémech) vedoucí k:

- 1) přímému odstranění či systematickému odstraňování určitého druhu z přírodního společenstva daného ekosystému a tím k snižování druhové variability daného ekosystému,
- 2) nepřímému systematickému odstraňování určitého druhu z přírodního společenstva daného ekosystému a tím ke snižování druhové rozmanitosti daného ekosystému, změnou přírodních podmínek v ekosystému (např. redukce nebo odstraňování stromového patra vedoucí takové změně přírodních podmínek v daném ekosystému, že přestává plnit funkci biotopu pro některé jeho živé složky; systematické odstraňování odumírajících a odumřelých stromů a tlejícího dřeva; systematické loupání odumřelých kmenů),
- 3) změně věkového a prostorového uspořádání složek ekosystému,
- 4) přímému odstranění či systematickému odstraňování společenstev daného ekosystému,
- 5) nepřímému systematickému odstraňování určitého přírodního společenstva daného ekosystému a tím k snižování biologické rozmanitosti daného ekosystému, změnou přírodních podmínek v ekosystému (např. odstraňování stromového patra; systematické odstraňování odumírajících a odumřelých stromů a tlejícího dřeva; systematické loupání odumřelých kmenů).

I když VĚSTNÍK (2013) v případě nepřírodních ekosystémů „intenzivní technologie“, resp. „podstatnou změnu“ nijak nedefinuje, za tyto činnosti lze považovat v první řadě vytváření holin nad zákonnou mez (lesní zákon), tedy větších než 1 hektar (platí taktéž pro ekosystémy přírodní). S ohledem na probíhající kůrovcovou gradaci se jedná o naprosto mimořádné okolnosti. Pokud by tato situace nenastala, zcela jistě by k odlesňování nad rámec platné lesnické legislativy nedocházelo. Proto je Agentura toho názoru, že i když se v dotčených porostech nejedná o přírodní ekosystémy, ale o lesy silně a dlouhodobě ovlivňované činností člověka, s ohledem na jejich druhové složení a vysokou predispozici k rozpadu, bezesporu je tato činnost intenzivní technologií ve smyslu zákona. Dále platí, že ačkoliv je gradace kůrovců událost nahodilá (těžba není plánovaná, úmyslná), má nesporně „systematický“ charakter. Velké plochy stejnověkých, stejnorodých smrkových porostů poskytují pro „systematický“ postup kůrovce ideální podmínky, kdy v blízkém okolí ohnisek je k dispozici dostatek oslabených stromů. Neatraktivnější jsou stromy s vysoko nasazenou korunou na (náhle) osluněných porostních stěnách, které jsou těžbou systematicky odstraňovány.

Všechny dotčené porosty se nachází v rámci odstupňované ochrany přírody CHKO Jeseníky ve II. zóně. Porosty v území tvoří rozsáhlý komplex kulturních lesů s téměř 100% zastoupením smrku

ztepilého, které hostí naprosté minimum druhů, mají nedostatek tlejícího dřeva nebo v důsledku několik století trvajících pěstování smrku vykazují zhoršený stav půdy. V dotčených porostních skupinách je reálný podíl smrku 100 %. Tyto porosty tak představují značně pozměněnou biocenózu oproti přirozenému stavu. Za předpokladu, že by druhová skladba odpovídala stanovištním (přirozeným) poměrům, podíl smrku by se zde pohyboval okolo 10–35 %. V těchto typech porostů je podle platného plánu péče o CHKO Jeseníky dlouhodobý cíl formulován následovně: „V porostech s druhovou skladbou, která se výrazně liší od dřevinné skladby odpovídající stanovišti, se bude hospodařit s cílem postupně dosáhnout stanovištně a geneticky příznivější skladby dřevin“. Proto Agentura brala při stanovování výše trestu mimo jiné na zřetel způsob následného managementu (obnovy) vzniklých holin, které jsou předmětem kontroly. V době kontroly byly již části porostních skupin zalesněny: 502B12 (JD, KL, SM), 505B12 (JD, BK, SM), 508B12 (JD, sje BR), 509B13 (JD, BK). Upřesňující druhová skladba výsadby a její poměr za rok 2020 je uvedena v následující tabulce:

JPRL	Dřevina zkratka	Plocha [ha]	Množství [tis.]	Zastoupení [%]
502B12	BK	5,09	34,766	59%
	JD	2,36	9,61	27%
	KL	0,38	1,95	4%
	SM	0,86	2,792	10%
502B12 Celkem		8,69	49,118	100%
505B12	BK	5,49	37,504	55%
	JD	1,15	4,6	12%
	SM	3,26	10,56	33%
505B12 Celkem		9,9	52,664	100%
506C13	BK	0,03	0,204	100%
506C13 Celkem		0,03	0,204	100%
508B12	BR (sje)	0,12		11%
	JD	1	4	89%
508B12 Celkem		1,12	8	100%
509B13	BK	2,08	16,155	51%
	JD	2	8	49%
509B13 Celkem		4,08	24,155	100%

Pestřejší druhová skladba dřevin při zalesnění do budoucna podstatně přispěje k vyšší diverzitě dalších druhů rostlin a živočichů. V případě porostu 502B12 (CHS 51 – exponovaná stanoviště vyšších poloh) je dle platného plánu péče o CHKO Jeseníky požadována minimálně 30 % při obnově. V porostech 505B12, 506C13 a 508B12 (CHS 53 – kyselá stanoviště vyšších poloh) je v plánu požadováno minimálně 40 % a v porostu 509B13 (CHS 55 – živná stanoviště vyšších poloh) je v plánu péče požadováno minimálně 40 %. Obviněný při umělé obnově ve všech porostech tyto prahové hodnoty překračuje. Agentura tento přístup obviněného k následné obnově považuje za významně polehčující okolnost.

Za další polehčující okolnost lze považovat skutečnost, že obviněný si pro svou činnost požádal v roce 2019 o výjimku. Rozhodnutí Agentury ze dne 30. 9. 2019 po odvolání však bylo v rámci odvolacího řízení rozhodnutím MŽP (Odbor výkonu státní správy IX, Ostrava) ze dne 22. 5. 2020 zrušeno a vráceno k novému projednání. Vzhledem k tomu, že v něm nebyl vyloučen odkladný účinek

odvolání ve smyslu § 85 odst. 2 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, rozhodnutí Agentury o výjimce ze zákazu uvedeného v § 26 odst. 3 písm. a) zákona („na území první a druhé zóny chráněné krajinné oblasti hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů“) za účelem celoroční asanace kůrovcem napadených stromů a zpracování živelné kalamity, nenabýlo právní moci. Jednou z podmínek rozhodnutí bylo mimo jiné v porostech, kde bude probíhat asanační těžba, ponechání části dřevní hmoty na místě k zetlení. Agentuře je ze své úřední činnosti známo, že obviněný tento požadavek i přes fakt, že nedisponoval platnou výjimkou, na výše uvedených lokalitách ponechal část dřevní hmoty. Konkrétně v jednotlivých porostech se jedná o objemy: 502B12 (250,4 m³), 505B12 (334,4 m³), 506C13 (186,4 m³), 508B12 (42,8 m³) a 509B13 (55,5 m³). V průměru se jednalo v době kontroly o ponechání cca 15 m³ dříví na hektar holiny. Takový postup lze považovat jako příznivý pro lesní ekosystém neboť tlející dříví, byť asanované odkorněním, přispívá k zajištění existence některých saproxylických druhů (organismů vázaných na mrtvé dřevo v jakékoliv formě).

Agentura brala do úvahy také určitou nevyhnutelnost provedení asanačního zásahu na daném území s ohledem na mimořádnou kůrovcovou situaci. A považuje za důležité v těchto hospodářských porostech (stoprocentní zastoupení smrku) brzdit kůrovcovou gradaci a tím prodloužení doby rozpadu okolních porostů na co nejdelší časový úsek. Tedy smyslem zasahování proti kůrovci je právě zamezit rychlému rozpadu okolních porostů na velkých plochách, což přispívá ke zmírňování nárůstu negativních dopadů na produkční i mimoprodukční funkce lesa (funkci klimatickou, půdoochrannou, hydrickou dále estetickou a rekreační). V souvislosti s výše uvedeným nelze pominout povinnost ustanovení § 33 odst. 1 věty první zákona č. 289/1995 Sb., lesního zákona, v platném znění (dále jen „lesní zákon“): „*Vlastník lesa je povinen přednostně provádět těžbu nahodilou tak, aby nedocházelo k vývinu, šíření a přemnožení škodlivých organismů*“, též plnění povinnosti vyplývajících z ustanovení § 32 odst. 1 písm. b) lesního zákona „*Vlastník lesa je povinen provádět taková opatření, aby se předcházelo a zabránilo působení škodlivých činitelů na les, zejména preventivně bránit vývoji, šíření a přemnožení škodlivých organismů*“ a dále § 32 odst. 3 věta první lesního zákona „*Při vzniku mimořádných okolností a nepředvídatelných škod v lese je vlastník povinen činit bezodkladná opatření k jejich odstranění a pro zmírnění jejich následků*.“

Obviněný dále svým proaktivním managementem (výsadba, oplocenky) na holinách zkracuje působení jejich negativních dopadů v území. Jak je uvedeno výše, došlo k výsadbám či sítím dřevin, které v daném území dlouhodobě absentují a to včetně instalace oplocenek. Agentura k tomu dodává, že vnos stanovištně a geneticky příznivějších druhů dřevin je jeden z dlouhodobých cílů vymezeném v plánu péče o CHKO Jeseníky.

Dále Agentura k tomuto uvádí, že ji není z terénu známo, že by se v dotčených porostech nacházel zvláště chráněný druh rostliny nebo živočicha. Taktéž v nálezové databázi ochrany přírody o výskytu druhů v ČR není informace o takovém výskytu uvedena.

Agentura s ohledem na nízkou biologickou hodnotu dotčených porostů, a na skutečnost, že polehčující okolnosti převážily nad přitěžujícími, a vzhledem k finanční náročnosti následných managementových opatření konstatuje, že uložení pokuty by bylo nepřiměřeně přísné.

Dle § 45 zákona o odpovědnosti za přestupky správní orgán upozorňuje pachatele na důsledky protiprávního jednání, jež mu podle zákona hrozí, pokud by se v i v budoucnu dopouštěl podobného jednání. V případě jednání, které naplňuje skutkovou podstatu přestupku dle § 88 odst. 2 písm. n) zákona, lze za tento přestupek dle § 88 odst. 3 písm. b) uložit pokutu až do výše 2 000 000 Kč.

Poučení:

Obviněný z přestupku může podle ust. § 90 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přestupky ve spojení s ust. § 150 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění proti příkazu podat do 8 dnů ode dne jeho doručení odpor. Odpor se podává u Agentury (AOPK ČR, regionální pracoviště Olomoucko, oddělení Správa CHKO Jeseníky, Šumperská 93, 790 01 Jeseník). Včasným podáním odporu se příkaz ruší a Agentura pokračuje v přestupkovém řízení. Příkaz, proti kterému nebyl včas podán odpor, má účinky pravomocného rozhodnutí.

"otisk úředního razítka"

Ing. Michal Servus
ředitel regionálního pracoviště

"podepsáno elektronicky"

Za správnost vyhotovení: Pavel Janeček

Rozdělovník:

- JUDr. Ing. Martin Flora, Dr., advokát, Lidická 710/57, 602 00 Brno
- Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s.r.o., IČ 01559109, Dvorského 5/17, 779 00 Olomouc – Svatý Kopeček
- Město Zlaté Hory